

ANMELDELSE.

J. J. A. Worsaae, *En Oldgrandskers Erindringer 1821—1847*.
Udgivet ved Victor Hermansen. Forord af Lulle Konow
født Worsaae. Kbhvn. 1934. (Gyldendalske Boghandel, Nordisk
Forlag.)

Skulde man dømme efter Antallet af de Erindringer, Tilbageblik, Livsminder o. l., som i de senere Aar har set Lyset herhjemme, maatte man tro, at man befandt sig i en Memoirelitteraturens Guldalder. Sandheden er dog snarere den, at Kunsten at skrive virkelige — historisk, psykologisk og litterært værdifulde — Memoirer er ved at uddø. Ganske vist ser man Gang paa Gang, at temmelig ubetydelige Mennesker ikke viger tilbage for at udsende bindstærke Værker om deres Oplevelser, men kun alt for ofte staar det historiske Udbytte i omvendt Forhold til Tryksidernes Mængde, og selv naar Personligheder, der paa andre Omraader har ydet det fremragende, griber Pennen for at skildre deres Liv, har man ikke sjældent rig Lejlighed til at gøre sig selv det Spørgsmaal, om deres Gang gennem Verden virkelig kun har efterladt sig et saa graat og glansløst Billede i deres Sjæl som det, deres Memoirer afspejler. Gennemgaaende er vore Dages danske Memoirelitteratur i Udvalget af Stof præget af for lidt Kritik, idet alt for mange interesseløse Træk af rent subjektiv Karakter tages med, og Fremstillingen, der ofte jager efter en letkøbt Popularitet eller henfalder til en godmodig Passiaren, viser alt for liden psykologisk Forstaaelse og alt for ringe udviklet Sans for det karakteristiske ved et historisk Tidsbillede. Netop den sidste Omstændighed er dog af saa afgørende Betydning ved Bedømmelsen af denne Litteraturgrens Værdi. For at være en god Memoireforfatter er det jo ikke nødvendigt at have hørt til en Tids banebrydende eller førende Aander; ikke sjældent ser man netop, at Mennesker i højest beskedne Stillinger har formaaet at skabe det meget betydelige paa dette Omraade, naar de kun har været præget af en rig Menneskelighed og haft et aabent Blik for Ejendommelighederne ved Livskaarene i deres Tidsalder. Det er ikke blot J. P. Mynster og H. N. Clausen, Johanne Luise Heiberg og H. C. Andersen, Georg Brandes og Troels Lund, der i dansk Litteratur fortjener Navn af klassiske Memoireforfattere — ogsaa ellers ubekendte Personligheder som den jyske Landsbypræst Rasmus Ussing (Memoirer og Breve XLIV) og en jævn Husmandskone som Karoline Graves (»Ved Halleby Aa«) kan med Rette paa deres Vis henregnes til denne Kategori.

Paa Baggrund af den store Mængde selvbiografisk Litteratur af gennemgaaende ret overfladisk Karakter fra vor Tid virker det dobbelt velgørende igen at stifte Bekendtskab med et saa helstøbt Værk fra Memoirernes sande Blomstringsperiode som »En Oldgrandskers Erindringer«. Aaret efter Worsaaes Død 1885 blev der efter hans Bestemmelse udgivet et efterladt lille Skrift af ham om en bestemt Side af hans Virksomhed, »Optegnelser om Rosenborgsamlingen i 25 Aar 1858—1883«, der ved sine ret uforbeholdne Oplysninger og skarpt kritiske Udtalelser er af megen Interesse for vor Museumshistorie. Langt mere betydningsfuldt var dog det Manuskript til hans Selvbiografi,

som indtil nu har henligget under Laas og Lukke. Det er derfor i høj Grad glædeligt, at hans Familie har givet Tilladelse til, at det nu maatte blive fremdraget af sit Skjul og — ledsaget af en smuk Fortale af Forf.'s Datter, Admiralinde Konow — udgives af Mag. art. Victor Hermansen. Desværre er disse Erindringer kun et Brudstykke af en paatænkt større Helhed, idet Worsaae ikke havde naaet at føre Skildringen længere ned end til 1847, da han blev bortrevet ved en pludselig Død. Hvad han har faaet udarbejdet, er imidlertid baade litterært og historisk af saa stor Værdi, at det vil sikre selv dette Fragment en varig Plads i dansk Memoirlitteratur.

I formel Henseende er »En Oldgrandskers Erindringer« et typisk Udtryk for Worsaaes Forfatterejendommeligheder, der er saa vel kendte fra de fleste af hans videnskabelige og populære Skrifter. De er affattet i en gennemsigtig klar, kultiveret Stil, og Fremstillingen bærer helt igennem Præget af en mærkelig plastisk Ro. Indholdsmæssigt set bringer de først og fremmest en Række interessante Træk til Belysning af Tilstande og Forhold i første Halvdel af forrige Aarhundrede. Eksempelvis kan fremhæves Worsaaes lunerige Skildring af Smaastadslivet i hans Barndomsby Vejle og i hans Hjem, den store Amtsforvaltergaard, og de mærkelige Indblik, man faar i gammeldags Præstegaardsliv i hans Bedstefaders Hjem i Albæk ved Sæby. Med ikke mindre Interesse følger man Fremstillingen af Forfatterens tidligt vaagnende Drift mod Arkæologien, af hans første Udgravninger og Indsamling af Oldsager, senere af hans Udvikling i København, Udgivelsen af hans Ungdomsskrifter, der ryddede op i saa mange letsindige Hypoteser, hans Bekendtskaber i den fornemme og i den lærde Verden, — særlig de smaa Rids af Chr. Molbech er fornøjelige —, og hans Studierejser i Sverige og Norge, i Tyskland og især i England, Skotland og Irland. Indirekte tegner Worsaae gennem alt dette et godt Billede af sin egen Personlighed. En usædvanlig Skikkelse har han været i den hjemlige *respublica litteraria*, paa een Gang en rigt begavet Forsker og Forfatter, en Administrator og Forhandler af Rang, dertil en sleben Verdensmand, der med samme naturlige Lethed færdedes i de fornemteste Kredse i Danmark og i Udlandet som i de Lærdes Samfund. Kan det end ikke undgaaes, at man af hans egen Fremstilling nu og da faar Indtrykket af en vis Forfængelighed og en vis overfladisk Selvglæde over hans hurtige Fremgang, — der er i dette et og andet, der kan minde om Johan Monrads langt ældre Selvbiografi —, saa kan man dog ikke nægte ham sin Beundring for hans sjældne Evne til at uddanne og udvikle baade sin menneskelige og sin videnskabelige Personlighed og for den ikke mindre fremtrædende Smidighed, hvorved han forstod at finde sig til Rette under de mest forskelligartede Forhold. Typisk er i saa Henseende den livfulde Skildring af hans Rejser i det britiske Rige, hvor han — skønt en ganske ung Mand — ved sit lyse Hoved og sin charmerende Personlighed paa ret enestaaende Maade forstod at knytte glimrende Forbindelser baade hos Aristokratiet og Arkæologerne. Beretningen om disse for hans Forskergerning saa vigtige Undersøgelser rejser har Worsaae ikke naaet at føre til Ende, men — ligesom flere andre Punkter i det foregaaende — suppleres den ved den righoldige Samling af Breve fra (og til) Worsaae, som i et Tillæg er føjet til Selvbiografien. Til Trods for, at mange af disse, især af Brevene fra Rejserne, indeholder en Del mindre vigtige Træk, som væsentlig blot havde Betydning i de givne Situationer, fremlægger de dog i andre Henseender et saa værdifuldt Materiale, at deres Offentliggørelse maa siges at være en virkelig Landvinding.

Af Enkeltspørgsmaal er af særlig Interesse Worsaaes Skildring af sit Forhold til den Mand, under hvis Vingers Skygge han saa at sige var vokset op, men som han siden paa flere Maader langt skulde overflyve, Christian Jürgensen Thomsen. Et enkelt Sted (S. 62 ff.) giver Worsaae en

sammenfattende Karakteristik og Vurdering af denne højt fortjente Personlighed, hvem han først og fremmest betegner som den praktiske Musæumsmand uden egentlig videnskabelig Skoling, som en Autodidakt, der i Kraft af sin Naturbegavelse, sin instinktive Forstaaelse og sin Idealisme under givne Forhold kom til at øve en skelsættende Virksomhed i Arkæologiens Tjeneste. Det er dog et stort Spørgsmaal, om ikke Arkæologer vil finde, at Worsaae har været vel karrig i sin Anerkendelse af Thomsen, om han ikke vel stærkt betoner dennes videnskabelige Begrænsning, især hans Mangel paa arkæologisk Overblik. I hvert Tilfælde lyder Dommen over Thomsen anderledes hos samtidige svenske Forskere som f. Eks. Bror Emil Hildebrand.

Mærker man en vis Kølighed i Worsaaes Omtale af Thomsens faglige Indsats, gælder dette endnu mere Skildringen af ham som Menneske og af Thomsens og Worsaaes indbyrdes Forhold, hvorom Selvbiografien bringer ejendommelige Oplysninger, navnlig med Hensyn til Aaret 1843, der bragte et Brud mellem dem. Anledningen var den, at Worsaae efter fem Aars ulønnet Volontærtjeneste ved Musæet ønskede at blive fast ansat ved dette, hvad der var af særlig Betydning for ham netop paa dette Tidspunkt, da hans Fader lige var død, og han som ganske uformuende stod ved en Skillevej i sin Tilværelse. Enten maatte han opgive Arkæologien for at kaste sig over et Brødstudium eller ogsaa fortsætte sine arkæologiske Studier, hvad han kun kunde gøre, hvis han havde en fast Tilknytning til Musæet i Ryggen. Han skrev da en længere Redegørelse for sit Standpunkt til Thomsen, men fik intet Svar i et Par Maaneder, og først paa en fornyet skriftlig Henvendelse modtog han et Afslag, idet Thomsen ikke ønskede at ansætte nogen fast i Musæets Tjeneste. Derimod vilde han af en Medhjælpssum, der stod til hans Raadighed, betale ham 2 Rbdlr. for hver Torsdag, han viste rundt paa Musæet. Dette førte til, at Worsaaes og Thomsens Veje for en Tid skiltes, og Worsaae udtaler sig baade i Selvbiografien og i et samtidigt Privatbrev (S. 237 ff.) med stor Bitterhed om Thomsens Adfærd i denne Sag. Han lader tilmed skinne igennem, at Thomsens Bevæggrunde var af ret egoistisk Art: han interesserede sig kun for sine Medarbejdere, saa længe han kunde have Nytte af deres Hjælp, men var uden dybere Forstaaelse og Interesse for deres personlige Vel, og i det her foreliggende Tilfælde var det ham maaske endda ikke ubehageligt at blive en yngre Arbejdsfælle, der kunde befrygtes til sin Tid at ville fordunkle ham selv, kvit. I den videnskabelige Verden baade i ældre og i nyere Tid mangler der desværre ikke Eksempler paa en saadan Fremgangsmaade, men det falder paa Forhaand ikke helt sandsynligt, at den skulde være forenelig med Thomsens Personlighed, der med ret stor Ensstemmighed fra de forskelligste Sider netop prises for sin ædle Tænkemaade. Noget ganske andet er, at Thomsen som en velhavende Mand, der selv sad i betryggede Kaar, næppe fuldt ud har forstaaet, hvor meget det i den foreliggende Situation vilde betyde for en daarligt stillet ung Mand som Worsaae at faa et økonomisk Rygstød, og det vidner om et principielt Fejlsyn kun nu og da at ville spise ham af med et Par Rigsdaler som en anden Fremmedfører! Efter hvad der ellers foreligger om Thomsen, maa man vistnok være betænkelig ved med Worsaae at tillægge ham lave Motiver; hans Standpunkt skyldes snarere en ubevidst Egoisme af selvfølgelig Art og en Mangel paa Evne til paa dette Omraade at følge med Udviklingen. Desuden er der en Del, der tyder paa, at Thomsen just ikke har haft sin Styrke i praktisk Menneskekundskab og ofte har grebet fejl i den Maade, hvorpaa han behandlede sine yngre Medarbejdere. Endelig maa det fremhæves, at det er vanskeligt at tro, at Thomsen overhovedet har nærret en dybere Sympati for Worsaae. De ikke faa Breve fra Thomsen til Worsaae, der findes føjet til Selvbiografien, er vel holdt i en meget venskabelig Tone, men man mærker sjældent egentlig

Varme. Særlig gælder dette Thomsens Kondolencebreve 1840 (S. 191ff.) til Worsaae i Anledning af dennes Faders Død, og som i Virkeligheden aander en mærkelig Kulde, (hvad Worsaae da ogsaa selv var ganske klar over). Forholdet mellem Worsaae og Thomsen er imidlertid et saa indviklet Spørgsmaal, at man med ikke ringe Forventning maa imødesee de nye Bidrag til Belysning heraf, som kan forventes at fremkomme i de Arbejder og Brevsamlinger, der er under Forberedelse baade fra svensk og dansk Side vedrørende disse to indbyrdes saa forskellige, men hver paa sin Vis højt fortjente Personligheder.

Bjørn Kornerup.

Den Wintherske Slægtbog fra 1755. Præsten i Ørbæk Rasmus Pedersen Winthers Beretning om sin Slægt og sit Liv. Udgivet og forsynet med Oplysninger om hans Efterslægt af Axel Kofod. Kbh. 1934. (I Kommission hos J. Frimodt.)

Til Trods for, at der i Aarenes Løb er gaaet saa overordentlig meget haandskrevet Kildemateriale tabt, hænder det dog stadig, at der Tid efter anden dukker hidtil ukendte Ting af virkelig Værdi op. Som oftest er det Breve, Dagbøger, Memoirer, Familieoptegnelser o. l., der har henligget i Privateje og ved en naadig Skæbne har undgaaet den Tilintetgørelse, som saa meget Stof af lignende Art i særlig Grad har været udsat for. Dette er netop Tilfældet med den i Overskriften nævnte Wintherske Slægtbog, som ved et Sammenstød af gunstige Omstændigheder er blevet reddet for Eftertiden fra den Ødelæggelse, der flere Gange har truet den. Bogen er forfattet 1755 af Præsten i Ørbæk Rasmus Pedersen Winther (1680—1767) og indeholder dels en Række Meddelelser om hans fædrene og mødrene Slægt, dels en udførlig Selvbiografi. Den har vandret fra Haand til Haand i henvend 200 Aar, indtil Winthers Efterkommere meget priseligt har ment, at Tidspunktet nu var kommet til at foranstalte en Udgave af den, for at baade Familien og videre Kredse kunde blive gjort bekendt med dens Indhold.

Udgivelsen er blevet betroet Raadsformand Axel Kofod, og Udgaven fremtræder allerede i det Ydre som en usædvanlig smuk Publikation, i et stateligt Format og et smagfuldt Udstyr, og er ledsaget af forskellige Billeder og Facsimileprøver af Originalens Tekst. Disse sidste gør det muligt i Enkelt-heder at danne sig et Skøn over Udgiverarbejdets Karakter. Det er sikkert med Rette, at Udgiveren ved et Haandskrift af denne Art har tilstræbt saa vidt muligt at levere en fuldstændig ord- og bogstavtro Gengivelse af Forlægget med Bibeholdelse af Forfatterens Inkonsekvenser og Særheder. Tekst-behandlingen bærer helt igennem Præg af en sjælden Omhu og Nøjagtighed. Ikke blot gør de Sider, der lader sig efterprøve ved Hjælp af Facsimile-gengivelserne, dette Indtryk, men heller ikke andre Steder findes der Ting, der faar Læseren til at studse — det skulde da blot være, at der S. 116 ff. gentagne Gange ved Anførelse af Skriftsteder staar »Ef.«, der maa være en Fejl-læsning for »Es.«, idet de vedføjede Angivelser af Kapitel og Vers viser, at Forfatteren her citerer ikke Efeserbrevet, men Profeten Esajas (Jesaja).

Hvad Indholdet angaar, er det første Afsnit af særlig Interesse i genealogisk Henseende, da det bringer en Række Meddelelser om Personer af saa gode Slægter som Winther, Thestrup, Rosenvinge, Blanckenborg, Wichmann, Luja o. fl. a. Ikke alt i disse Oplysninger er nyt, og den videre Efterprøvelse vil vel i Tidens Løb kunne rette et og andet deri, men meget for os ukendt véd Rasmus Winther at berette ud fra sit eget

nøje Kendskab til de paagældende Personer, og meget havde han i sin Ungdom med Omhu indsamlet fra dalevende, ældre Medlemmer af sin Slægt. Foruden konkrete Enkeltoplysninger faar man desuden gennem dette genealogisk-personalhistoriske Materiale et fornyet stærkt Indtryk af, hvorledes hele den fynske Præstestand i Slutningen af det 17de og Begyndelsen af det 18de Aarhundrede dannede næsten een stor Familie og tillige i vid Udstrækning var indgiftet i den højere Borgerstand i Købstæderne.

Særlig værdifuld i historisk og psykologisk Henseende er dog Rasmus Winthers Selvbiografi, der optager langt det meste af Bogen. Dette skyldes ikke, at Winther har været Vidne til, end sige grebet ind i historiske Foreteelser af større Betydning, eller at hans Liv har haft et usædvanligt Forløb, — han var en Præstesøn fra Føns, virkede efter Attestats en Aarrække som Huslærer og som Rektor i Faaborg, indtil han 1710 blev Sognepræst i Ørbæk, hvor han døde som Jubellærer 1767. Heller ikke skyldes det, at Forfatterens Personlighed frembyder et alt for interessant Billede, — en jævn, troværdig Mand synes han at have været, af et noget tungt, alvorligt religiøst Sind, tilbøjelig til undertiden at henfalde til dyb Melankoli —, og litterært set er den brede og ensformige Fremstilling vistnok en tro Afspejling af Forfatterens træge, med Aarene mere og mere stillestaaende Temperament, og man kan under Læsningen af og til fristes til at tænke paa Holbergs bekendte Ord: »derfor gør man Forskel mellem Bedemandsstil og anden menneskelig Stil«.

Selvbiografiens egentlige Betydning maa derimod søges paa et andet Omraade: i det Tidsbillede, der oprulles af det 18de Aarhundrede. Overalt slaar en uforfalsket historisk Duft Læseren i Møde, og den, der for Alvor ønsker at føle selve Pulsslaget i denne Tidsalder, vil med Taknemmelighed skønne paa, at han gennem Winthers fordringsløse Skildringer Gang paa Gang paa egen intim Maade bliver ført ind i en konkret Anskuen af Forhold og Tilstande. Maaske netop fordi enhver kunstnerisk Udsmykning ligger Forfatteren fjernt, er hans Fremstilling præget af en ejendommelig haandfast Realisme. Dette gælder f. Eks., naar han skildrer sine Besøg som Præst hos Forbrydere, der skulde henrettes, eller naar han indgaaende beretter om de mange og indviklede Forhandlinger, der maatte føres — ofte ad de mærkeligste Krogveje —, naar man vilde bevæge en Godsejer til som Kirkepatron at udstede Kaldsbrev for en Ansøger, eller naar han beskriver en i Datiden saa møjsommelig Historie som at foretage en Rejse fra Ørbæk op gennem hele Jylland til Thy. Selvom mangt og meget vedrørende Livskaarene i det 18de Aarhundrede er vel kendt fra andre Kilder, kan der dog fra Winthers Skildringer hentes ikke faa ny Træk til at udfylde vort Helhedsbillede af Tiden, men vigtigere er det dog endnu en Gang at se Tingene aftegne sig i et samtidigt Menneskesind.

Udgiveren har forsynet Bogen med en Indledning, hvori han meddeler en Del Oplysninger — ikke alle af lige glædelig Art — om den Winther'ske Efterslægts Skæbne og giver en lille Karakteristik af Rasmus Winther. Naar det her siges, at Winther var »pietistisk«, maa det vel forstaaes i mere almindelig Forstand som Betegnelse for hans dybtgrebne religiøse Sindelag, der overalt giver hans Fremstilling en særlig Tone, men har man ikke fra anden Side Efterretninger om, at han har sluttet sig til Pietismen, vil det næppe ud fra Selvbiografien alene lade sig gøre at begrunde dette. Der findes nemlig ikke heri noget, som i teologisk Henseende paa afgørende Maade kendetegner ham som Pietist, og den religiøse Grundstemning, som stadig kommer til Orde, var vel nok tænkelig hos en alvorlig Mand af den ældre ortodokse Skole. Betegnende er det sikkert ogsaa, hvad der berettes S. 60, at da Rasmus Winther en Gang i sin Ungdom pintes af Anfægtelser, fandt han Beroligelse ved Læsningen netop af en Mand fra det 17de Aarhundrede,

Jens Dinesen Jersin. — Foruden med Indledningen har Udgiveren udstyret sin Bog med et udførligt og omhyggeligt Register og en kortfattet Kommentar, hvori han giver Forklaring paa de ikke faa latinske og græske Udtryk, der i det 18de Aarhundrede naturligt vilde glide ind i en Tekst af en saadan Karakter som den her udgivne. Det kan dog i Forbigaaende bemærkes, at naar han her forklarer »dictum exordii« blot som »Indledning«, er det mindre rigtigt. Det paagældende Sted (S. 64) saavel som den almindelige Sprogbrug viser, at der menes ikke selve Indledningen til Prædikenen, men det Skriftsted, der afgav Teksten for denne Indledning (Exordium).

Den Wintherske Slægtetog er en virkelig betydningsfuld Forøgelse af vor personalhistoriske Litteratur, og den er fremlagt med en saadan Omhu, at man med fuld Tillid tør bygge paa Udgaven.

Bjørn Kornerup.

SMAA MEDDELELSER.

SLÆGTSKABET MELLEM FAMILIERNE GRAM OG BUGGE I VENDSYSSEL.

Afdøde Kontorchef Herman Gram forespurgte mig en Gang om, hvorledes »Fætterskabet« mellem Pastor Niels Hansen Gram i Bjergby og Henrik Lauridsen Bugge til Linderumgaard og Haven hængte sammen, hvilket jeg ikke vidste, da jeg ikke kendte Henrik Bugges Moder og forøvrigt mener, at hin Tidters Brevtitulatur »Broder«, »Fætter« o. l. ikke altid skal tages mere bogstaveligt end Svenskernes »Farbror«.

Men der var et kødeligt Fætterskab mellem Niels Gram og Henrik Bugge, og da disse Personers Descendens har været fremtrædende i social Henseende, kan en Omtale af dette Slægtskab maaske paaregne nogen Interesse.

Der levede — antagelig paa Skiveegnen — i Begyndelsen af 1600erne en Mand, som formodentlig hed Jens Vorm, og han havde 8 Børn:¹

1. Poul Jensen V(orm), der 1670 boede i Ormstrup, formentlig Haderup Sogn ved Skive,
2. Søren Jensen, der 1670 boede paa Overgaard, formentlig Grinderslev Sogn,
3. Jens Jensen V(orm), der 1670 boede i Lund ved Ørslev Kloster,
4. Niels Jensen, som 1642 var ugift Skræder i Sæby,² men som var død før 24. Aug. 1670 efterladende sig Børnene Niels Nielsen og Maren Nielsdtr, for hvem Laurids Christensen i Sæby var Værge.
5. En Søn eller Datter, der var død før 1671 efterladende sig følgende Børn: a. Else Nielsdatter, gift med Niels Sørensen, som 1670 var Forvalter paa Bjørnkær i Biersted Sogn, b. Anders Nielsen, c. Christen Nielsen, d. Just Nielsen, e. Niels Nielsen, f. Jens Nielsen, g. Maren Nielsdtr. og h. »anden« Jens Nielsen.
6. Johanne Jensdtr., død 1670, gift med »ærlig og velagtede« Mand Rasmus Nielsen i Nejst i Hørmested Sogn, Høgholt Gods. Hun havde ingen Børn.
7. Anne Jensdatter Vorm, død Sæby 1686, gift 1641 med Borg-

¹ Vennebjerg H. Tgb. 15. Maj 1671 Bl. 48.

² Personalh. Tidsskr. 10. I. 48.

mester Hans Nielsen Gram i Sæby, død i 1660erne. Mange Børn.¹

8. Jensdatter, død før 1670, gift med Ridefoged til Høgholt, Ejer af Linderumgaard Laurids Madsen (Bugge), f. 16....., begr. 13. Maj 1693.² Han var i Følge Peder Dyrskjøt, der kendte ham personlig, »af de gamle Bugge af Halds Afkom, som blev gift i privat Stand og deraf udrunden et stort Slægt ved Randers«. ³ Laurids Madsen, der endnu ved sin Død kaldes »paa Høgholt«, skønt han 1691 var flyttet til Skørholt, var gift II med Margrete Lauridsdtr., men alle Børnene var vist af hans første Ægteskab. Han optraadte som Arving efter Johanne Jensdtr. i Nejst paa sine Børns Vegne.

Om hans Børn henvises til Jyske Saml. 3. III. 170, idet her kun skal tilføjes, at Henrik Lauridsen Bugge til Linderumgaard blev begr. 31. Maj 1693,⁴ altsaa 18 Dage efter Faderen, og at Kirsten Lauridsdatter Bugges Mand Ejler Ejlersen Holm til Høgholt, Eskær m. m., var født i Aalborg 1629 og døde 1706. Han var Søn af Guldsmed Ejler Holm i Aalborg, født i Heide i Ditmarsken, som 1622 blev Borger i Aalborg og ægtede Sidsel Hansdtr., Datter af Raadmand i Aalborg Hans Christensen og Mette Christensdtr. Paa mødrene Side hørte Ejler Ejlersen Holm saaledes til en rig og fornem Slægt, og da han ogsaa fik mange Penge med sin Hustru, er det vist med Føje, at Peder Dyrskjøt siger, at »han baade var den rigeste og frammiste (5: mest fremragende) Mand her i Vendsyssel«. ⁵

Ovenfor nævnte Rasmus Nielsen var først kommet til Nejst 1669, da den hidtilværende Fæster Laurs Hansen Mørk af Gunderup i Vrejlev S. maatte fratræde den halve Gaard til ham. 24. Aug. 1670 oprettedes Arvekontrakt mellem Rasmus Nielsen paa den ene Side og hans afdøde Hustrus Arvinger, og 15. Maj 1671 tinglæstes Arveafkaldet. Efter Kontrakten skulde hendes Arvinger have alle hendes Klæder og Sengeklæder samt de Guld-, Sølv-, Messing- og Tin-Sager, som hendes Venner havde givet hende til Bryllupet, og som hun havde ført i Boet. Af hendes Brødre underskriver Søren Jensen sig med egen Haand ligesom Niels Sørensen paa Bjørum, hvorimod Brødrene Poul og Jens kun har Initialerne P. J. S. V. og J. J. S. V., hvor V. aabenbart betyder Vorm.

C. Klitgaard.

Dr. Th. O. Achelis, Haderslev, har henledt min Opmærksomhed paa, at der i Haderslev Vor Frue Kirke findes et pragtfuldt Epitafium over den i mine »Kjærulfske Studier« S. 458 nævnte Drabant Willum Kierulff, der i Hofrullen 1638/39 anføres som Drabant, og som 1660 boede i Haderslev.

I Følge Epitafiets Indskrift var han født i Aalborg 1579 og døde i Haderslev 1664; han var i 30 Aar kongelig Drabant og kaldes paa Epitafiet Wilhelm Kierulff, og det er opsat af hans Enke Dorothea Waltersdorf, der var født i Haderslev 1614, men hvis Dødsaar ikke er angivet, ligesom der heller ikke paa Epitafiet er anført Børn. Kierulff er næppe født i

¹ Se Slægten Gram fra Sæby i Personalh. Tidsskr. 10. I. 43 ff.

² Chr. Staphensens Aarbog, Gl. kgl. Saml. in 4°. 2355. Om Laurids Madsen se ogsaa Jyske Saml. 3. III. 164 ff.

³ Ny kgl. Saml. 4°. 746.

⁴ Chr. Staphensens Aarbog, se foran.

⁵ Ny kgl. Saml. 4°. 746.

⁶ Søn af Herredsfoged i Børglum Herred Hans Laursen Mørk.

selve Aalborg By. Hans Vaaben paa Epitafiet viser en Ulv, hans Hustrus en Løve.

Oplysninger om disse Personer modtages med Tak.

C. Klitgaard,
Postmester, Hjørring.

RETTELSE.

Fra Hr. Oversætter W. Kramer har Redaktionen modtaget Meddelelse om, at den i Tidsskriftets 9. VI. 122 nævnte Maria Catharina Stein ikke hed Stein, men Steinbach. Hun var Meddelerens Oldemoder, og han har sin Viden fra to Kirkebogsudskrifter fra Flensborg, den ene vedrørende hendes Daab, den anden vedrørende hendes Vielse til Garveribestyrer Johan Christian Cramer. I Attesterne kaldes baade hun og hendes Fader med Navnet Steinbach.

SPØRGSMAAL OG SVAR

SPØRGSMAAL.

Borgmester i Aalborg Anders Larsen Gruppe og konsistorialraad, sognepræst til Kvislemark og Fuirendal Diderik Gruppe, f. 24. marts 1656, d. 27. september 1702, var sønner af Lars Andersen Grubbe og Ane Pedersdatter. Oplysninger ønskes om deres slægtskab med borgmester i Aalborg Didrik Grube, født i Lübeck og død 1. august 1648, eller med Heinrich Grube, født i Lübeck 1545, gildebroder i Aalborg.

Gordon Norrie,
Stabslæge, dr. med.

REGNSKAB FOR AARET 1934.

	Kr. ø.		Kr. ø.
Saldo overført fra Regnskabsaaret 1933	580. 86	Honorarer for Bidrag til 1.—4. Hefte	1,023. 50
Bidrag fra den danske Stat	390. 00	Trykning	2,369. 97
Bidrag fra Julius Skrikes Stiftelse	200. 00	Tryksager	45. 19
Bidrag fra Carlsens-Langes Stiftelse	100. 00	Porto	63. 87
Indvundne Renter	110. 67	Kontingent til Dansk-historisk Fællesforening	10. 00
Porto Godtgørelse	1. 68	Omkosninger ved Mødet 12/8 1934	108. 20
Medlemskontingent	3,510. 00	Kommission	612. 49
Salg af Bøger og ældre Aargange af Tidsskriftet	859. 09	Krans	10. 00
		Saldo, overføres til næste Aar	1,509. 08
	5,752. 30		5,752. 30

Samfundet ejer den 31. December 1934, foruden Kassebeholdningen Kr. 1,509. 08, som indestaar i Kjøbenhavns Handelsbank, Kr. 1,000. 00 4 0/10 jydsk Landkreditf. Obligation, testamentarisk Gave fra Hds. Maj. Enkedronningen, Kr. 200. 00 5 0/10 amort. danske Statsoblig. af 1919, Kr. 700. 00 4 1/8 0/10 Vest- og sønderj. Kreditf. Oblig., samt Kr. 400. 00 4 1/2 0/10 Fyens Kreditf. Oblig.

København, den 5. Marts 1935.

O. H. Clementsen.

Ovenstaaende Regnskab har vi gennemgaaet og sammenholdt med de os forelagte Bilag, og vi har intet fundet at erindre. Formuen har vi befundet at være tilstede. Obligationerne lyder paa Samfundets Navn.

L. Bie.

Stefan Hetsch.

DR. K. CARØE:

DEN DANSKE LÆGESTAND I—V.

- I. Doktorer og Licentiat 1479—1788.
- II. Kirurger. 1738—1785.
- III. Den Danske Lægestand 1786—1838.
- IV. Den danske Lægestand.
Supplementsbind til 7 Udg. (Læger, der har taget Eksamen
efter 30. Januar 1838 og er døde inden 1. Januar 1901).
- V. Supplementsbind til I—IV.
I—V Kr. 8,—. Enkelte Bind Kr. 2,—.

HENRY BRUUN:

DANMARKS AMTSFORVALTERE 1660 — 1848

Kr. 3,25.

FRITZ JÜRGENSEN WEST:

DE KONGELIGE AMTMÆND I HERTUGDØMMET

SLESVIG 1660—1864

Kr. 2,—.

samt

INDHOLDSFORTEGNELSE

TIL PERSONALHISTORISK TIDSSKRIFTS

FØRSTE 50 BIND

1.—9. Række II (1880—1929)

Kr. 2,—.

Henvendelse sker til Levin & Munksgaard, Ejnar Munksgaard, Nørre-
gade 6, København K., Tlf. Central 6970.

Bøger for personalhistorisk Interesserede:

Otto Fr. Arends:

Gejstligheden i Slesvig og Holsten fra
Reformationstiden til 1864. I/III.

998 S.

Kr. 15,—.

Stamtavle over Slægten Fischer fra
Bryrup.

72 S.

6 Pl.

Kr. 5,—.

Vilh. Grønbech:

Friedrich Schlegel i Aarene 1791-1808.

432 S.

Kr. 12,—.

Hjorth-Nielsen. H.:

Danske Prokuratorer med kongelig
Bevilling 1660-1869.

448 S.

Kr. 12,—.

Lis Jacobsen:

Danmarks Riges Breve.

16 S.

Kr. 0,50.

Rom og Danmark gennem Tiderne. I/II.

Under Redaktion af Louis Bobé.

Hft. Kr. 20,—, indb. Kr. 30,—.

Bind I. 400 S. 122 Ill. Bind II vil udkomme 1936.

Faaes i alle Boglader.

LEVIN & MUNKSGAARD
EJNAR MUNKSGAARD - KØBENHAVN